

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Н.Є. ЛЕЛЮК

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ФІНАНСИ”**

(для студентів 3 курсу денної форми навчання
напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030509 «Облік і аудит»)

Харків ХНАМГ 2010

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни „Фінанси” для студентів 3 курсу денної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н.Є. Лелюк; – Х.: ХНАМГ, 2010. – 14 с.

Укладач: Н.Є. Лелюк

Рецензент: доц., к.е.н. Н.І. Гордієнко

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою облік і аудит (протокол № 1 від 28.09.2010)

ВСТУП

Дисципліна „Фінанси” за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 – „Економіка і підприємництво”, 2006.

- ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050100 «Облік і аудит», „Економіка підприємства”, 2004.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра спеціальності 6.050100 «Облік і аудит», 6.050100 - „Економіка підприємства”, Харків, 2009.

Програма ухвалена кафедрою облік і аудит (протокол № 3 від 19.09.2010 р.) та Вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол № ____ від __. __ 2010 р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: надання фундаментальних знань з функціонування державних фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. Завдання вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні: Предмет вивчення у дисципліні: фінансові відносини, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Макроекономіка	Фінанси підприємства
Мікроекономіка	Оподаткування підприємства
Економіка підприємства	Фінансове право
Гроші і кредит	Страховання

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль Фінанси (5/180)

ЗМ 1. «Загальнотеоретичні основи фінансів» (72 год./2 кредит)

1.1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

1.2. Генезис і еволюція фінансів

1.3. Фінансове право та фінансова політика

1.4. Податки і податкова система

ЗМ 2. «Сфери та ланки фінансової системи» (108 год./3 кредит)

2.1 Бюджет і бюджетна система

2.2. Страховання і страховий ринок

2.3. Фінансовий ринок

2.4. Фінанси суб'єктів господарювання

2.5. Міжнародні фінанси

2.6 Фінансовий менеджмент

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціаль- но-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері
Знати процес формування, розподілу та використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів держави, підприємств різних форм власності, а також основні напрямки зміцнення фінансів, фінансової системи, заходи що до подолання інфляції, бюджетного дефіциту. Вміти об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, уміти розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.	соціально-виробнича	організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Бюджетний Кодекс України. Ухвалений Верховною Радою України 08.07.2010 № 2456-VI.
2. Василик О.Д. Теорія фінансів. Навчальний посібник. Рекомендовано МОН України. Издательство: ЦУЛ с. 480, 2005 г.
3. Закон України „Про Державний бюджет України”
4. Василик О.Д. Бюджетна система України Підручник затверджено МОН України (тв.пер.) Издательство: ЦУЛ с. 542, 2004 г.
5. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. Посіб. – К.:Знання-Прес, 2002
6. Конспект лекцій з курсу “Фінанси” (для студентів 4 курсу спец. 6.050106 „Облік і аудит”, 6.050107 „Економіка підприємства”, 6.050201 „Менеджмент організації”). Укл. Лелюк Н.Є. – Харків: ХНАМГ, 2006
7. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник, - К.: КНЕУ, 2005.
8. Фінанси: Навч.посіб./ В.І. Оспіщев, Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк та ін..; За ред.. В.І. Оспіщева. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.:Знання, 2008. – 366 с.

9. Фінанси: Підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. - К.:Знання, 2008.- 611с.

10. Чечетов М.В., Чечетова Н.Ф. Бережна А.Ю. Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник. В 2-х ч. – Х.: ВД «ІНЖЕК». 2004. – 560с.

Анотація

Фінанси

Мета вивчення дисципліни: формування фундаментальних знань з функціонування державних фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії. Дисципліна вивчає економічні відносини в результаті яких формуються централізовані та децентралізовані фонди фінансових ресурсів.

Змістовні модулі:

1. «Загальнотеоретичні основи фінансів»
2. «Сфери та ланки фінансової системи»

Аннотация

Финансы

Цель изучения дисциплины: формирование фундаментальных знаний из функционирования государственных финансов и их влияния на социально-экономическое развитие общества, изучения сути и характерных признаков финансов, их роли и места, в экономической системе, принципов финансовой политики государства и механизма ее реализации, сфер и ланок финансовой системы и их взаимодействия. Дисциплина изучает экономические отношения, в результате которых формируются централизованные и децентрализуют фонды финансовых ресурсов.

Содержательные модули:

1. Общетеоретические основы финансов
2. Сферы и звенья финансовой системы

Annotation

Finances

Purpose of study of discipline: forming of fundamental knowledge's from functioning of state finances and their influence on socio-economic development of society, study of essence and characteristic signs of finances, their role and place, in the economic system, principles of financial policy of the state and mechanism of its realization, spheres and links of the financial system and their co-operation. Discipline studies economic relations as a result of which the centralized is formed and the funds of financial resources.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/годин	Форма навчання	Триместр(и)	Години								Екзамен (триместр)	Заліки (семестр)
				Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
					Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
6.050100 «Економіка підприємства»	5/180	Денна	8	72	36	36	-	105	-	-	-	8	-
6.050100 «Облік і аудит»	5/180	Денна	8	72	36	36	-	105	-	-	-	8	-

2.2. Зміст дисципліни

Модуль. Фінанси (5/180)

Змістовий модуль (ЗМ) 1. «Загальнотеоретичні основи фінансів» (72 год./1 кредит)

1.1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

Навчальні елементи

Предмет науки про фінанси. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових стосунків. Фінансові категорії як форма наукового пізнання суті фінансових стосунків. Функції фінансів

1.2 Генезис і еволюція фінансів

Поняття генезису. Методологічні аспекти дослідження фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Головні історичні передумови формування фінансів. Фактори, які зумовили формування категорії «фінансів». Причини, які зумовили відмінність фінансів різних суспільно-економічних формацій. Еволюції фінансів. Еволюція фінансів України.

1.3. Фінансове право та фінансова політика

Навчальні елементи

Фінансова система держави як предмет фінансового права, поняття, теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи. Правові і організаційні основи фінансової системи. Правове регулювання фінансової діяльності..

Фінансова політика - складова економічної і соціальної політики держави. Складові, завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Фінансовий механізм. Складові елементи фінансового механізму. Фінансове планування і прогнозування: сутність, принципи, методи, завдання. Фінансовий контроль.

Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю.

1.4. Податки і податкова система

Навчальні елементи

Суть і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Елементи системи оподаткування. Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення і розвиток податкової системи України.

Змістовий модуль (ЗМ) 2. «Сфери та ланки фінансової системи» (108 год./1 кредит)

2.1. Бюджет і бюджетна система

Навчальні елементи

Бюджет як економічна і правова категорія. Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Міжбюджетні стосунки. Бюджетний процес. Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів. Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.

Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Форми їх прояву і матеріальне втілення. Загальний і спеціальний фонди державного бюджету. Класифікація бюджетних доходів. Видатки державного бюджету, їх класифікація. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення. Стійкий і тимчасовий бюджетний дефіцит

2.2. Страхування. Страховий ринок

Навчальні елементи

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Суб'єкти страхових стосунків. Форми і методи страхового захисту.

Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Доходи і витрати страховика. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Поняття страхового ринку і його організаційна структура.

2.3. Фінансовий ринок

Навчальні елементи

Сутність фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатись в Україні. Правова регуляція фондового ринку. Фондова біржа: правове положення, організація і порядок роботи. Ринок фінансових послуг.

2.4. Фінанси суб'єктів господарювання

Навчальні елементи

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Фінанси бюджетних установ. Неприбуткова діяльність громадських формувань і добродійних фондів.

2.5. Міжнародні фінанси

Навчальні елементи

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Фінансова діяльність міжнародних організацій. Міжнародні фінансові інституції. Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями.

2.6. Фінансовий менеджмент

Навчальні елементи

Теоретичні основи фінансового менеджменту. Економічний зміст фінансового менеджменту. Об'єкт і суб'єкт фінансового менеджменту держави. Елементи менеджменту. Менеджмент державних фінансів. Бюджетний менеджмент як центральна ланка управління державними фінансами. Фінансовий менеджмент підприємницьких структур. Об'єкт і суб'єкт фінансового менеджменту підприємства. Податковий менеджмент. Основна функція, об'єкт і суб'єкт податкового менеджменту.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

очної форми навчальної роботи студента

Модулі та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль. Фінанси	5/180	36	36		105
ЗМ 1. Загальнотеоретичні основи фінансів	2/72	14	14		41
ЗМ 2 Сфери та ланки фінансової системи	3/108	22	22		64

2.2.2 Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1 «Загальнотеоретичні основи фінансів»	14
Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії	4
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	2
Тема 3. Фінансове право та фінансова політика	4
Тема 4. Податки і податкова система	4
ЗМ 2 «Сфери та ланки фінансової системи»	22
Тема 5. Бюджет і бюджетна система	6
Тема 6. Страхування і страховий ринок	4
Тема 7. Фінансовий ринок	4
Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання	4
Тема 9. Міжнародні фінанси	4
Тема 10. Фінансовий менеджмент	4
Разом годин	36

2.2.3. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1 «Загальнотеоретичні основи фінансів»	14
Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії	4
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	2
Тема 3. Фінансове право та фінансова політика	4
Тема 4. Податки і податкова система	4
ЗМ 2 «Сфери та ланки фінансової системи»	22
Тема 5. Бюджет і бюджетна система	6
Тема 6. Страхування і страховий ринок	4
Тема 7. Фінансовий ринок	4
Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання	4
Тема 9. Міжнародні фінанси	4
Тема 10. Фінансовий менеджмент	4
Разом годин	36

2.2.4. Індивідуальні завдання

В процесі вивчення дисципліни навчальним планом не передбачено виконання курсової роботи і розрахунково-графічного завдання

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій. Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач, аналізу ситуацій, написання рефератів, аналітичних оглядів та РГЗ.

Розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин
ЗМ 1 «Загальнотеоретичні основи фінансів»	41
Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії	10
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	8
Тема 3. Фінансове право та фінансова політика	10
Тема 4. Податки і податкова система	13
ЗМ 2 «Сфери та ланки фінансової системи»	64
Тема 5. Бюджет і бюджетна система	14
Тема 6. Страхування і страховий ринок	10
Тема 7. Фінансовий ринок	10
Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання	10
Тема 9. Міжнародні фінанси	10
Тема 10. Фінансовий менеджмент	10
Разом годин	105

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1. Тестовий контроль №1.	30
ЗМ 2. Тестовий контроль №2.	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ	
Екзамен	40
Всього за модулем	100

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4 Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1.Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Василик О.Д. Теорія фінансів. Навчальний посібник. Рек. МОН України. Вид-во: ЦУЛ с. 480, 2005 г.	ЗМ 1-2, Т1-10
2.Фінанси: Підручник / За ред. С.І.Юрія, В.М.Федосова. - К.:Знання, 2008.- 611с.	ЗМ 1-2, Т 1-10
2. Додаткові джерела	
1. Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність: Навч.-метод. посібник/Під ред. Н.М. Ткаченко.- К.:Алерта, 2004.	ЗМ1, Т 4
2 Фінанси: Навч.посіб./ В.І. Оспіщев, Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк та ін.; За ред.. В.І. Оспіщева. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.:Знання, 2008. – 366 с.	ЗМ 1-2, Т 1-10
3. Чечетов М.В., Чечетова Н.Ф. Бережна А.Ю. Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник. В 2-х ч. – Х.: ВД «ІНЖЕК». 2004. – 560с.	ЗМ 2, Т 5
3. Методичне забезпечення	
1. Конспект лекцій з курсу “Фінанси” (для студентів 4 курсу спец. 6.050106 „Облік і аудит”, 6.050107 „Економіка підприємства”, 6.050201 „Менеджмент організації”). Укл. Лелюк Н.Є. – Харків: ХНАМГ, 2006	ЗМ 1-2, Т 1-10
2. Методичні вказівки до практичних занять з курсу “Фінанси” (для студентів 3 курсу денної форми навчання спец. 6.050100 „Облік і аудит”, „Економіка та підприємництво”). Укл. Лелюк Н.Є. – Х.: ХНАМГ, 2009 - 51 с.	ЗМ 1-2, Т 1-10

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Лелюк Наталія Євгенівна

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни
„Фінанси” для студентів 3 курсу денної форми навчання напрямів підготовки
6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит

Комп'ютерна верстка: *І.О. Храпко*

План 2010, поз. 194 Р

Підп. до друку 10.12.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 15 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 0,8

Зам. № 6745

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001